

คอลัมน์ “แจ่งสี่เปี้ย” ฉบับวันที่ 8 กรกฎาคม 2568

“Your Data” ... ข้อมูลชำระค่าน้ำ-ค่าไฟ เพื่อการขอสินเชื่อ

ดร.พรเพ็ญ สดศรีชัย
ธนาคารแห่งประเทศไทย

หลักการสำคัญของ “การเงินดิจิทัล” ที่เป็นส่วนหนึ่งของภูมิทัศน์ภาคการเงินไทย คือ นโยบาย 3 O’s ประกอบด้วย 1. Open Data: เปิดกว้างให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูล 2. Open Infrastructure: เปิดกว้างให้เข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน และ 3. Open Competition: เปิดกว้างให้มีการแข่งขัน

ในส่วนของ Open data คือ การสร้างกลไกที่จะเอื้อให้ประชาชน สามารถ “ใช้สิทธิในการส่งข้อมูลของตนที่มีอยู่” ไปยังผู้ให้บริการหรือหน่วยงานต่างๆ “เพื่อสมัครหรือใช้บริการ” กับผู้ให้บริการรายอื่นได้สะดวกและปลอดภัย ทางด้านผู้ให้บริการ สามารถเข้าถึงข้อมูล และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่สำคัญ ด้วยการเชื่อมต่อ และกระบวนการที่เป็นมาตรฐาน ลดความซ้ำซ้อนและต้นทุนการดำเนินงาน

เมื่อ ต.ค. 2567 แบงก์ชาติเปิดตัวโครงการ “Your Data ข้อมูลของคุณ สู่บริการทางการเงินที่ตอบโจทย์” ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และสมาคมผู้ให้บริการทางการเงินหลายแห่ง เพื่อสร้างกลไกรับส่งข้อมูล ทั้งในและนอกภาคการเงิน ผ่านช่องทางดิจิทัล ที่สะดวกและปลอดภัย โดยผู้ให้บริการสามารถเลือกใช้สิทธิ ในการส่งข้อมูลของตนเอง ที่อยู่กับผู้ให้บริการทางการเงินและหน่วยงานต่าง ๆ ไปยังผู้ให้บริการที่ตนเองต้องการใช้ เพื่อให้ได้รับบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์มากขึ้น

หลักการของ “Your Data” คือ “ข้อมูลของเรา เรามีสิทธิใช้ข้อมูลของเราได้” เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ใช้งาน จึงมีกลไกที่ผู้ให้บริการ ใช้สิทธิส่งข้อมูลได้ สะดวก และ ปลอดภัย โดยมีข้อมูลที่พร้อมส่งในรูปแบบดิจิทัล มีมาตรฐานเดียวกัน และ มีกติกาให้มั่นใจว่า การรับส่งข้อมูลมีความปลอดภัย การเก็บ/เชื่อมต่อ/ รับส่งข้อมูลของลูกค้า ต้องได้มาตรฐาน

การกำกับดูแลกลไกการรับ/ส่งข้อมูลของผู้ให้บริการ มี 3 ด้านสำคัญ คือ

1. ความมั่นคงปลอดภัย ต้องได้มาตรฐานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และความปลอดภัยในการรับส่งข้อมูลตามที่กำหนด

2. การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ต้องขอความยินยอม (consent) จากผู้ใช้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ขอตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้ง มีระบบรองรับการติดตามธุรกรรมเพื่อใช้ตรวจสอบและแก้ปัญหากรณีข้อมูลรั่วไหล

3. การดูแลผู้ให้บริการ มีช่องทางรับเรื่องและแก้ปัญหาให้ผู้ให้บริการ รวมทั้งมีการกำหนดกระบวนการให้เป็นมาตรฐาน เช่น ต้องสามารถแจ้งเหตุไปที่ผู้ให้ข้อมูล ผู้ใช้ข้อมูล หรือหน่วยงานที่ดูแลอาชญากรรมที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์จากโครงการ “Your Data”

1. ผู้ใช้บริการทางการเงิน

- สามารถขอสินเชื่อได้สะดวกขึ้น โดยส่งข้อมูลของตัวเองจากที่ต่าง ๆ ผ่านช่องทางดิจิทัล ไปสมัครขอสินเชื่อจากผู้ให้บริการหลายรายพร้อมกันได้ ช่วยให้เปรียบเทียบข้อเสนอได้สะดวกรวดเร็ว
- เพิ่มโอกาสเข้าถึงสินเชื่อด้วยต้นทุนเหมาะสม โดยเฉพาะผู้ให้บริการที่มีประวัติทางการเงินในการขอสินเชื่อไม่มากพอ สามารถใช้ข้อมูลอื่น ๆ ประกอบการขอสินเชื่อได้
- วางแผนและบริหารจัดการทางการเงินได้ดีขึ้น โดยรวมข้อมูลบัญชีทางการเงินไว้ที่เดียว เพื่อต่อยอดไปยังบริการอื่น เช่น การวางแผนทางการเงินและภาษี การได้รับคำแนะนำผลิตภัณฑ์การออมและการลงทุนที่เหมาะสมกับพฤติกรรมผู้ให้บริการ รวมถึงแนวทางบริหารจัดการหนี้ที่เหมาะสม

2. ผู้ให้บริการทางการเงิน ช่วยลดต้นทุนการตรวจสอบความถูกต้องและประมวลผลข้อมูล จากการรับข้อมูลของผู้ใช้บริการทางดิจิทัล รวมทั้งผู้ให้บริการสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนานวัตกรรมและต่อยอดบริการ สร้างโอกาสทางธุรกิจได้

เมื่อปลายเดือนที่ผ่านมา แบงก์ชาติ ร่วมกับ สนง.พัฒนารัฐบาลดิจิทัล การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค เปิดตัว “บริการขอประวัติการใช้และชำระค่าน้ำ - ค่าไฟ” ผ่านแอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” เพื่อใช้ประกอบการสมัครขอสินเชื่อ ภายใต้โครงการ “Your Data” ที่ให้ประชาชนใช้สิทธิส่งข้อมูลของตน ผ่านช่องทางดิจิทัล เพื่อได้รับบริการที่ตอบโจทย์มากขึ้น โดยเริ่มให้บริการแล้ว ตั้งแต่ 30 มิ.ย. 2568 เป็นต้นไป

โดยประชาชนที่มีชื่อ ในทะเบียนผู้ใช้น้ำ-ไฟ (คู่สัญญา) สามารถขอประวัติการใช้และชำระค่าน้ำ-ค่าไฟบนแอปฯ “ทางรัฐ” ได้สะดวก ปลอดภัย และไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อยื่นประกอบการสมัครขอสินเชื่อกับผู้ให้บริการทางการเงิน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงสินเชื่อ เพราะพฤติกรรมการจ่ายที่มีวินัย จะเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยในการพิจารณาให้ได้รับสินเชื่อ โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีรายได้ประจำ

ขั้นตอนการใช้งานในแอปฯ “ทางรัฐ” คือ ให้ประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนผู้ใช้น้ำ-ไฟ (คู่สัญญา) ลงทะเบียนใช้งานแอปฯ และยืนยันตัวตน ก่อนดำเนินการ ดังนี้

1. เข้าหมวดหมู่ “การเงิน/ ประกัน” และกดเลือก “ขอเอกสารประกอบการสมัคร บริการทางการเงิน”
2. เลือกหน่วยงาน (กปน./ กปภ./ กฟน./ กฟภ.) และทะเบียนผู้ใช้ที่ต้องการขอประวัติชำระค่าน้ำ-ค่าไฟ
3. ตรวจสอบข้อมูล และกด “ขอเอกสาร” โดยเอกสารจะถูกเก็บในมือถือของผู้ขอใช้บริการ
4. นำเอกสารที่เก็บในมือถือ ไปยื่นสมัครขอสินเชื่อ ตามช่องทางที่ผู้ให้บริการสินเชื่อกำหนด

โดยผู้ให้บริการสินเชื่อที่ได้รับข้อมูลประวัติดังกล่าวจากประชาชน สามารถนำข้อมูลไปประมวลผลได้โดยอัตโนมัติ (machine - readable) มีการรับรองด้วยลายมือชื่อดิจิทัล (digital signature) และตรวจสอบได้ว่าข้อมูลไม่ถูกปลอมแปลงแก้ไข ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนโดยรวม

ปัจจุบัน ผู้ให้บริการสินเชื่อ ที่พร้อมรับเอกสารประวัติชำระค่าน้ำ-ค่าไฟแล้ว มี Non-bank 3 ราย และจะมี ธพ. 1 รายและ Non-bank อีก 4 รายที่พร้อมให้บริการ ในไตรมาส 3 โดยจะมีมากขึ้นในช่วงต่อไป

นอกจากข้อมูลการชำระค่าน้ำ-ค่าไฟแล้ว ในระยะต่อไป จะทยอยมีข้อมูลอื่นๆ ให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลได้อีก เพื่อตอบโจทย์การขอสินเชื่อได้มากขึ้น เช่น ข้อมูลแบบภาษีเงินได้ ที่คาดว่าจะใช้สิทธิส่งข้อมูลได้ในไตรมาส 4 ส่วนข้อมูลที่อยู่กับผู้ให้บริการทางการเงิน จะเริ่มใช้สิทธิส่งข้อมูลในปีหน้า

ท่านที่สนใจ จะใช้ข้อมูลประวัติการชำระค่าน้ำ-ค่าไฟ เพื่อประโยชน์ในการขอสินเชื่อ สามารถดูรายละเอียดได้ที่ web site แบงก์ชาติ https://www.bot.or.th/th/financial-innovation/digital-finance/open-data/Your_Data_Project/utility-data.html นะคะ

**** บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด ****